

20. II 1968 13100-4
PR 10

Chinas Herman Rajamaa!

Sain SINKE (mii on õigem!)
kirja. Suurim Weihekel - siinsel Caprol-
saad, mis asub Aucklandist vaid 8m kaugusel.
Eile Aucklandis viibides käisin Kün-
napasi Kirja põhjal fotograafi juures lood-
et Ilmarin laskub täna ühe, lükkroa
pildid. Eelmine oli Ilmarin tehtud!

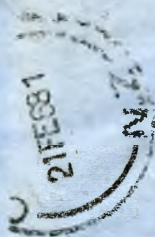
Kirjastam piirkirjes ühineb myrke-
ses maa ohas: otse akna alla virven-
tab püüde meri liiglewad Rajamad.
Karaberi sügolem, vait olla ka Kaks-
tarn a myrme... Kõik peaks hõshi-
alana, korter on kinnalduselt riigust
lühikese (vaid kinnelduselt riigust) and-
mis, norm galselt viieksikku võtta püem). elurü-
mid (noorem a poja maa) on rihsad. Kõik on
tsirkulatsioon, kosta saab, masta soob, ka-
ta pälga korlepi... Kõikides ei ole vaid
paelalind. Kõikides on Kün HINGEL
isegi imapaalses paradisis!

Tegin suurima rumaalse et 1949. a.
ei asunud Rootsi (pyekmiretoben 3ag-
ruun ymori kperok), mida põhjustasid
perakondlindud keerdsohmed. Jah,
vabetaadisin Kõik sille, paradisis, ja
ajal ka, kui Hama laagri tibatilluse
leakese vajin Kõik ameerika konservatsi-
vustega. Kõik aga sain hingele vajalikku
hupariku kontaktist noorusel-
poisi ite larmes läks hingele mis, kui Andries
poisi ite põngerjad asusid. Torontosse (Kün Seal taies.

BY AIR MAIL

AEROGRAMME

If anything is enclosed,
this form will be surcharged
at rate for Air Mail Letters.

Mr H. Rajcman

Klubbacken 12
HÄGERSTEN

Sweden

Second fold here

SENDER'S NAME Tor 7254 Rymars Rd.
AND ADDRESS Auckland 5, New Zealand

ISSUED BY THE NEW ZEALAND POST OFFICE FOR
POSTING IN NEW ZEALAND TO OVERSEAS ADDRESSES

Liskooli juhataja O. Paas oli seletanud, et temagi on
nende uue aegse ajakirja, alid nad inimestenud, kuid
võivad uue aegse ajakirja järele juba hallid all 3
jah, uue aegse ajakirja, Vaevast oleksin ilmselge
milgimata vastupidiselt, jah siin on mõni kummersed
publid inimesed, kuid nad asuvad laiali (Aucklandi
pingakalt Pariisi), nad võitlevad edukalt, elu standardid
sest... Mina aga on sundinud ringkonnas, Don Quixotina
Siin on maas tõestis, jaab, et on onnestunud jada siingi
oma kodumaa teemad, umbes kolmandik ajaga ka
mitte kasuatuslike, Ah nii vahetel on onnestunud
jätka teie teie teie teie teie teie teie teie teie teie
ollon siin esikohalt. Sest oled pagulas - ESTI teie
publikatsioonid (võttes, minister sõna alg
dmes), seega on uue aegse hindamisest, hõlma
nister, Paas ei ole kollektiiv teisel ni kaugel
peetavate, sest teateid, komandid toovad mulle
postipapad kolmelt mandrilt. Täna sind nend
teemad, mis on mu hingele tähtsaks
leivaks. Aga ka Seminar. Bulletin teie teie teie

EESTI TEADLASED VÄLJASPOOL KODUMAAD.

Eesti päritoluga teadlaste (akad. õppejõudude ja uurijate) nimestiku-matrikli koostamiseks palume Teilt järgmisi biograafilisi andmeid:

1. Nimi, sünnikoht ja -aeg: Juhan Tork, s. 17. okt. 1888, Tartus.
2. Kus saanud alg- ja keskkhariduse: Lõpetanud Tartu Linnakooli a. 1905 ja algkooliõpetajate kursused Valga Linnakooli juures a. 1906. Kõpsuseksami õiendanud a. 1910 Tartus (õppides raamatuid ja andes tunde teistele).
3. Kus ja mis erialal saanud kõrgema hariduse, kraadi/tiitli: Õppinud Tartu Ülikoolis (1910-14), mille lõpetanud ajaloo kandidaadina - väitekirjana arvestatud auhinnatöö "Uuemad voolud vene pedagoogikas" (a. 1911), 1916. a. lõpetasin Tartus 1-aastase gümnaasiumi võimlemisõpetajate kursused ja omandasin vastava kutse. Kasutasin Seminaris direktorina suvesemestreid edasiõppimiseks (oma teenistuse arvel) psühholoogia-pedagoogika alal. 1921. a. õppisin Leipzigi, mis on eksperimentaalse psühholoogia sünnikoht, sealnes Wilhelm Wundt'i nimega a. 1889. (Tõin sealt kaasa Eestisse esimese eksperimentaal-psühholoogia laboratooriumi), 1923. a. suvesemestril õppisin Hamburgis: sealne William Stern on ju diferentsiaal-psühholoogia isa. Kasutasin hiljem järjekindlalt psühholoogilisi teste õpilaste vastuvõtmisel Tartu Seminaris ja 1932. a. alates avaras ulatuses oma doktori-väitekirjale "Eesti laste intelligents", mida kaitsesin 27. sept. 1939.
4. Koolides töötanud (õpetajana, direktorina): Tartus (1909-13); Kadrinas (1910); Troitskis ja Dvinskis (1914-16), Rakveres (1917-18), Tartu E. N. K. Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumis (1918-19), õpetajate Seminaris (1919-32), Lasteaednikkude Seminaris (1920-27), XV algkoolis (1932-41), Õhtugümnaasiumis (1941-42), Õdede koolis, Käsitöökoolis, majapidamiskoolis, Pallases. 1925-40 olin ühtlasi õppeülesannete täitja Ülikooli pedagoogika õppetooli juures ja didaktilis-metoodilises seminaris. 1945-49 olin Eesti Gümnaasiumi direktor põgenike laagris Hanaus. 1942-44 olin Tartu Ülikooli Psühholoogilise ja psühhotehnilise Instituudi juhtiv kaastööline. Minu ülesandeks oli uurimus "Eesti laste vähese sündivuse psühholoogilised põhjused". Koos-

tasin vastava ankeedi kahes - pikemas ja lühemas - väljaandes, mida levitasin 25.000 eksemplari. Kodumaa!t lahkumise tõttu jäi uurimus lõpetamata.

Olen 16. eluaastast alates pidevalt teotsenud ühiskondlikul alal: E. Ev. Noortemeeste Seltsis (1939 valitud selle järglase "Noorsoo Seltsi" auliikmeks); Karskusseltside Keskliidus, pidades seal tasuta üle 100 kõne; Noorsoo Karskusliidus; esimehena a-st 1935; juhatajana Rakvere Rahvapäikoolis 1917-18; Rahvaraamatukogu Seltsis, esimese r-kogude instruktorina; E. Noorsoo Kasv. Seltsis ja E. Kirjanduse Seltsis. Kõige enam tegev (1909-49) olin õpetajakonnas: õpetajate seltsides Rakveres, Tartus (ka esimehena) Õpetajate Liidus, kongresside ettevalmistus- ja täienduskursustel; 1945. a lektoriks ka pastoritele väärtusõpetuses Kirikute Maailmaliidu ülesandel Berchtesgadenis.

1949. a. juunist kuni 1968. a. oktoobrini elasin Uus-Meremaal; paar aastat Wellingtonis, töötades Riiklikus Raamatukogude Keskuses, seejärel Aucklandis. Uus-Meremaal kujunes mu elu sisuks kommunismivastane võitlus, kus juhtivaks organisatsiooniks oli "New Zealand Baltic Club". Olin selles eestipoolseks presidendiks 16 aastat. Levitasime oma 130.000 kommunismivastast trükist: raamatuid (näiteks, 450 eksemplari "That is Communism"), brošüüre ja lendlehti üle 150 eriliigi. Viimastest oli üle 40.000 Balti Klubi kirjastatud, mis kõik - päale kahe - olid minu poolt koostatud. Pidasime aktuseid, korraldasime näituseid. Osa ühest aktusest koos minu eestikeelse kõnega vahendati Ameerika Hääl poolt kodumaa eestlastele. Seal ristas üks parteijuhte, Endel Sõgel, "Kodumaas" mind tuntud töörahva vaenlaseks.

Minu viitekiri "Eesti laste intelligents" ilmus trükituna kolmandiku võrra lühendatult väljaandes ³ "Acta et Commentationes Universitatis Tartu-ensis" 1940. a. kevadel (400 lk.). See on pedagoogiline, psühholoogiline ja sotsioloogiline uurimus ja põhjeneb ⁴ vga ulatusliku materjali - 151.272 lk. - intelligents-teste - statistilisel läbitöötamisel. 1940.a.sügisel tunnistas see uurimus antimarksistlikuks, tagurlikuks ja kahjulikuks ning määrati hävitamisele. Enne seda sain aga levitada ettetellimiste kaudu teosest 1500 eksemplari (äratrükk). Arusaadavalt ei rakendatud mind ka ülikooli õppetöösse.

1941.a. Saksa okupatsiooni ajal ^{vafloridat} mind ka Tartu XV algkooli juhataja kohalt. Olin siis paar kuud töötanud tööline kuni mulle anti ladina keele õpetaja koht Tartu Ühtugümnaasiumis (1941/42).

1942-44 olin Tartu Ülikooli Psühholoogilise ja Psühhotehnoloogilise Instituudi juhtiv kaastööline. Minu ülesandeks oli uurimus "Eesti laste vähese sündivuse psühholoogilised põhjused". Koostasid vastava ankeedi kahes - pikemas ja lühemas - väljaandes, mida levitasin 25.000 eksemplari. Kodumaalt lahkumise tõttu jäi uurimus lõpetamata. Samal ajal tõi ka mõningaid pedagoogika õppetooliga seotud ülesandeid.

1945 -49 töötasin Hanau põgenikelaagris Frankfurti lähedal Eesti Gümnaasiumi direktorina kui ka ajaloo ja ladina keele õpetajana. Aegajalt pidasin loenguid õpetajate kokkutulekuil, Kirikute Maailmaliidu poolt korraldatud kursustel Berchtesgadenis (väärtusõpetusest), kõnesid aktustel jne.

1949.a.juunist kuni 1968.a.oktoobrini elasid Uus-Meremaal, paar aastat Wellingtonis, siis Aucklandis. Igapäevast leiba teenisin Wellingtonis National Library Service'is (Riiklik Raamatukogude Keskus) raamatukoguhoidja abilisenä, Aucklandis statika büroos, pärast riigiteenistujate koondamist saapavabrikus. Viimased 14 a. elasid pensionist.

Uus-Meremaal kujunes mu elule sisuks kommunismivastane võitlus. Selles võitluses oli Uus-Meremaal pidevamaks ja juhtivaks organisatsiooni.

ooniks Uus-Meremaa Balti Klubi, mille eestipoolseks presidendiks olin 16.a. jooksul. Levitasime 100.000 eksemplari kommunistivastast kirjandust: raamatuid (niiitoks 480 eks. *"What is Communism?"* 191 lk. ns.kõikidele avalikudele raamatukogudele), brošüüre ja ~~111~~ landlehti (kõikudele 150 eriliigi). Brosšüüridest ja landlehtedest olid paljud (üle 10.000 eks.) Balti Klubi poolt kirjastatud (nad olid kõik päälle kahe minu poolt koostatud).

Fidasime aktuseid, korraldasime niiituseid. Uus üho aktuse sisust - Aucklandi Eesti Sogakoori laulud - koos minu eestikeelse kõnega koduma eestlastele kanti Ameerika EMile kaudu Eestisse. (Si asjate nimetamud E.Sõgel mind *"Kodumaas?"* "tuntud tüürahva vaenlaseks".)

Klubi liikmeiks olid umbes pooled tükikasvanud ~~111~~ ust baltlasest (ca 80%, liikmeraksuga 5 shillingit aastas), nendestki aktiivseid natuke üle tosina. Kuna aga kõik teised B.Klubi nõukogu liikmed olid seotud palgatööga, mina vaid üksi hidaabi (emergency) pensioonil saajana (algul 1 lk, hiljem 3 3/4 kuus) vaba mees olin, siis lasus kogu töökoorem peamiselt minul. (Ei vist liialdanudki B.Klubi liitipoolne president Alberto Brunnens palju, kui ta a. 1965 minu auliilmeks valinise põhjenduses 95% tehtud tööst minu arvele kirjutas.)

1967.a. määras Eesti Rahvuseukogu Stockholmis mulle tehtud töö tunnustuseks kuldse teenete märgi. Suurin tasu seisis aga selles, et see töö mind püsti hoidis.

Lisaks olin kogu aja Uus-Meremaal asuvate eestlaste varustajaks eestikeelse kirjandusega (osaliselt Uus-Meremaa Eestlaste Koondise sekretäri ülesannetes).

A. 1913 alates on minu püsivaks kaas
liikluseks ja abiliseks, eriti koolis
osas, olnud mu naine Maria Helen S. Kabin

umbes 1968.a

Juhan Tork